

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

u.remissvar@regeringskansliet.se

U2020/03964/S

Yttrande över delbetänkandet En annan möjlighet till särskilt stöd. Reglering av kommunala resursskolor (SOU 2020:42)

Sammanfattning

Skolväsendets överklagandenämnd motsätter sig förslaget att beslut om placering i resursskola inte ska kunna överklagas. I övrigt har Överklagandenämnden, utifrån det område nämnden har att bevaka, ingen erinran mot de förslag som läggs fram i betänkandet. Överklagandenämnden vill dock framföra följande synpunkter.

Avsnitt 4.2 Förslag om reglering av kommunala resursskolor

Resursskolans målgrupp

Vad gäller förslaget att utbildningen vid resursskolor ska begränsas till att avse elever i behov av särskilt stöd instämmer Överklagandenämnden i utredningens bedömning att kopplingen till särskilt stöd i 3 kap. skollagen visserligen har sina fördelar, bl.a. utifrån vad utredningen framhåller om att det är en målgrupp som är tydligt definierad i förarbeten (s. 116). Vad gäller särskilt stöd och dess betydelse är den dock situationsbunden då behovet av särskilt stöd enligt 3 kap. skollagen bedöms i relation till den verksamhet där eleven finns. En resursskola kommer ha generella anpassningar av sin verksamhet, som kan leda till att en elev som i sin tidigare skola bedömts vara i behov av särskilt stöd inte längre bedöms vara det enligt definitionen i 3 kap. skollagen (därför att eleven, med de anpassningar som resursskolan *som sådan* erbjuder, når upp till de krav som minst ska uppnås). Vid

en sådan situation kommer eleven inte längre tillhöra målgruppen för resursskolan utifrån utredningens förslag och placeringen bör följaktligen upphöra av den anledningen. Utredningen framhåller dock att uppföljningen och utvärderingen av placeringen ska ske utifrån möjligheten att återgå till ett ordinarie sammanhang (s. 120), och inte utifrån elevens eventuella fortsatta behov av särskilt stöd enligt 3 kap. skollagen. Så som målgruppen är avgränsad ser Överklagandenämnden dock att förslaget kan riskera att slå fel i praktiken.

Beslut om placering i resursskola

Avseende förslaget att göra undantag från närhetsprincipen, placeringsreglerna samt reglerna om att en elev ska ha rätt att gå kvar vid den skolenhet denne placerats vill nämnden framhålla att det i praktiken kan uppstå situationer där fler elever än vad de aktuella skolenheterna har kapacitet för både önskar och bedöms ha behov av placering i resursskola. Kommunen kommer då behöva göra ett urval av sökande elever. I betänkandet saknas emellertid överväganden kring vilka kriterier som ska läggas till grund för en sådan prioritering. I dagsläget saknas visserligen urvalsregler i skollagen, dvs. bestämmelser som avgör vilka elever som ska få plats vid en skola när det är fler sökande elever än det finns platser. Ett grundläggande krav är dock att urvalsförfarandet är objektivt, sakligt och icke-diskriminerande (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2015 ref. 50). Det finns även viss praxis från Skolväsendets överklagandenämnd avseende kommunernas urvalsförfaranden till dagens inrättade resursskolor (se Överklagandenämndens beslut den 10 augusti 2017 med dnr 2017:410, den 3 september 2020 med dnr 2020:1367, den 24 september 2020 med dnr 2020:1664 samt den 15 oktober 2020 med dnr 2020:1856). Om dessa kriterier ska gälla även fortsättningsvis framgår dock inte av utredningens förslag. Nämnden anser att avsaknaden av riktlinjer för hur urvalskriterier för dessa särskilda resursskolenheter får utformas innebär att antagningssystemet blir oförutsebart. Det finns därför enligt Överklagandenämndens uppfattning anledning att ge vägledning avseende hur urvalsförfarandet ska gå till i de fall en resursskola inte har kapacitet för samtliga sökande som bedöms ha behov av placering vid en sådan skolenhet.

Överklagandenämnden noterar härvid att urvalsförfarandet kan komma att påverkas av om de förslag som framförs i betänkandet En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28) om gemensamt skolval med reglerade urvalsgrunder genomförs.

Placering i resursskola kan inte överklagas

Skolväsendets överklagandenämnd motsätter sig förslaget att beslut om placering i resursskola inte ska kunna överklagas. Nämnden anser att andra överväganden än de som utredningen gjort avseende möjligheten att överklaga bör göras. Det kan exempelvis uppstå situationer där vårdnadshavarna önskar och medger placering vid en resursskola, men där kommunen gör en annan bedömning av elevens behov av särskilt stöd och nekar eleven plats. Även om vårdnadshavarnas önskemål inte ska vara avgörande vid placering i resursskola är Överklagandenämnden av uppfattningen att de har ett befogat intresse av att kunna få denna behovsbedömning överprövad. Det kan även uppstå situationer där ett urval av sökande som bedöms ha behov av placering vid resursskola måste göras. Även i dessa fall då kommunen kommer behöva prioritera mellan elever är nämnden av uppfattningen att vårdnadshavarna har ett berättigat intresse av att få till stånd en överprövning.

Överklagandenämnden noterar avslutningsvis att eftersom det är hemkommunen som fattar beslutet om placering i resursskola finns en möjlighet för den enskilde eleven eller annan kommunmedlem att göra en begäran om laglighetsprövning av beslutet hos förvaltningsrätten (jfr 13 kap. kommunallagen [2017:725] och 28 kap. 18 § skollagen). Detta bör belysas i det fortsatta arbetet.

På Överklagandenämndens vägnar

Elin Carbell Brunner

Yttrandet har beslutats av Elin Carbell Brunner, ordförande i nämnden, samt Magnus Åhammar, Daniel Wanhatalo, Einar Jakobsson, Greger Bååt, Elisabeth Fernell och Eva Ekstedt Salzmänn efter föredragning av juristen Lisa Ljunggren. Ersättaren Jonas Hedström och kanslichefen Anna-Karin Lundgren har även varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.